

Protokol z 14.kongresu Asociácie Európskych Lavínových Služieb (EAWS) z 21. a 22.júna 2007 v Starom Smokovci, Vysoké Tatry

1.sekcia – Malé lavínové služby a nový členovia

Predstavenie nových alebo malých lavínových služieb v Európe:

Slovensko: Denné lavínové správy (výstrahy) pre Nízke, Vysoké, Západné Tatry, Malú a Veľkú Fatru v slovenčine, 35-ročná existencia, (začiatok v r.1972), novodobé problémy spôsobujú lavíny z lesných porastov (riedky les, lesné priesečky, listnatý les.

Poľsko: Lavínové správy (výstrahy) pre oblasť Tatier (najviac lavínových problémov) v poľštine. (Začiatok v r.1997). Žiadúce by bolo rozšírenie oblasti. Pracujú s programom Geliniv ako aj Safran-Crocus-Mepra. Vedľa lavínových bulletinov sa vydávajú aj týždenné správy o snehovej situácii (včítane snehových profilov).

Česká republika: Lavínové správy (výstrahy) pre 7 oblastí. Lavínové problémy predovšetkým v turistických oblastiach. Problematika kĺzania snehu vplyvom väčšinou trávnatého pokladu.

Rumunsko: Od roku 2004 denné lavínové buletíny pre pohoria Bucegi, Fagaraš, piatra Craiului, Leaota Mt. Plánuje sa prognóza pre ďalšie tri pohoria. Momentálne sa vydáva v rumunštine, je plánovaná angličtina. Pracujú s programom Geliniv ako aj Safran – Crocus – Mepra. Stupnica ohrozenia bola „preložená a použitá“

Slovinsko: Lavínové správy (výstrahy) od 80-tych rokov. Lavínová správa sa vydáva 3 x cez týždeň (počas kritických situácií aj častejšie) v slovinčine, správy sú pričlenené meteorologickému inštitútu. Predovšetkým ohrozenie turistických oblastí, ojedinele aj cesty.

Island: Lavínová problematika pre osídlenia a dopravné cesty má dlhšiu tradíciu. Pri 3.stupni sú ohrozené cesty. Narastajú problémy v turistických oblastiach predovšetkým s jazdcami na snežných skútroch. Momentálne nie sú operatívne lavínové správy (výstrahy) ale je snaha o ne.

Škótsko: Denné lavínové správy (výstrahy) v 5 lezeckých oblastiach v angličtine. Nešťastia: 90% horolezci, 8% lyžiari.

Diskusia, komentáre:

Použitie jednotnej európskej stupnica lavínového nebezpečenstva nie je jednoduché pre rôzne klimatické regióny, rôzne typy (charakteristiky) pohorí a osídlení a tým zodpovedajúcim lavínovým problémom, napriek tomu by malo dôjsť k čo najväčšiemu zjednoteniu. Ján Peťo prezentoval zoznam požiadaviek (v plnom znení v prílohe). Bol všeobecne privítaný a v tomto zmysle ho EAWS prijme.

2.sekcia – Harmonizácia lavínových správ (bulletinov) a stupnice lavínového nebezpečenstva

Aktivita(činnosť) pracovnej skupiny: Krátky úryvok z histórie. Jacques Rhyner zdôraznil dobrú pozíciu, v ktorej sa my nachádzame (oproti iným prírodným procesom ohrozeniam): spoločný menovateľ je európska stupnica ohrozenia.

Doterajšie výsledky pracovnej skupiny:

- stupnica ohrozenia
- Bavorská matrica
- klasifikácia veľkosti lavín
- slovník

Ešte treba vyriešiť:

- reštrukturalizácia (prepracovanie) správ (bulletinov)
- zjednodušenie a zjednotenie informácií

15 rokov európskej stupnice ohrozenia – úspešná história!:

Pracovná skupina sa schádza od r.1983, r.1993 prelom v otázke stupnice ohrozenia vďaka prípravnej práci Bernda Zenke.

Referent Rudi Mair pochválil početné výhody tak zo strany lavínových služieb ako aj zo strany užívateľov.

Výsledky stretnutia pracovnej skupiny v októbri 2006 na zjednotenie lavínových správ.

Referent Michael Staudinger vysvetlil, aké je dôležité grafické zjednotenie vzhľadom na hranice oblastí a krajín. Na príklade pyramídy informácií znázornil, ako musia byť informácie zabudované aby boli zrozumiteľné a výstižné. Scenár: ak premeškáme štandardizáciu informácií, stratíme 20 miliónov užívateľov.

Harmonizácia regionálnych lavínových správ (bulletinov) v talianskych Alpách.

Referent Anselmo Cagnati poukázal na rôznosť lavínových výstrah v talianskych Alpách. Rôzne lavínové služby (7 služieb/43 klimatických regiónov) sú autonómne a štandardizácia potrebuje čas.

Základ:

- výsledky pracovnej skupiny

Predpoklady:

- správa (bulletin) sa musí dať získať aj v papierovej forme
- čierno-biela tlač nesmie viesť k strate informácií
- rôzne časy vydávania rôznymi lavínovými službami

AINEVA ako strešná organizácia dá odporúčania.

Ciele:

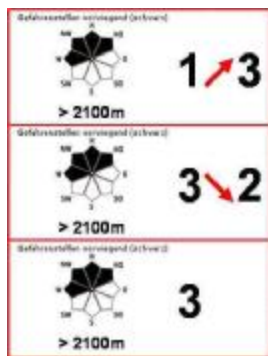
- viac spoločných prvkov v talianskych správach (bulletinoch)
- prevzatie uzáverov pracovnej skupiny
- štandardizovať schému správ

Diskusia o znázornení nebezpečenstva (grafické znázornenie stupňov nebezpečenstva, expozície, výškovej polohy, ktoré boli navrhnuté Staudingerom):

a.m. a p.m. nie je možné pre všetky lavínové služby, nakoľko nárast nebezpečenstva je možný v rôznych denných a nočných hodinách. A časové ohraničenie je príliš ostré. Znázornenia sú málo zrozumiteľné, objasňujúce. Staudinger nalieha na čím rýchlejšie zjednotenie. Kto chce, môže znázornenie nebezpečenstva prevziať podľa jeho návrhu.

Ukončenie znázornenia nebezpečenstva (záverečná diskusia, sumár):

Graficky by mali byť znázornené: výšková poloha, expozícia a denný vývoj pomocou šípky alebo dvoch máp. Schéma správ pôjde ešte raz do pracovnej skupiny na prepracovanie s veľkou časovou prioritou. Priložené najdôležitejšie návrhy:

Príkl.1.:

Príkl.2.:

Príkl.3.:

Príkl.4.:

Príkl.1.: doterajší návrh pracovnej skupiny (pomocou znázornenia šípkami sa obíde rozdiel „am“ a „pm“.

Príkl.2.: návrh Michaela Staudingera; variantné znázornenie situácie so závislosťou nebezpečenstva od denného času (porovnaj Príkl.3); [na základe koncentrácie na predpoludňajšiu situáciu by bolo nutné odpovedajúce orámovanie (tu červené); pozor na konzistenciu dát!]

Príkl.3.: návrh na variantné znázornenia situácie bez dennej časovej závislosti nebezpečenstva (porovnaj Príkl.2)

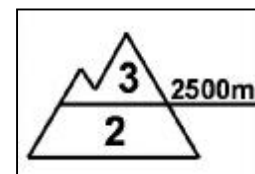
Príkl.4.: riešenie s dvoma mapkami

Ďalšie pripomienky:

Sú dobré skúsenosti s umiestnením dodatkového textu „Nebezpečné lokality prevažne (čierne)“ priamo nad symbol expozície.

Symbol expozície od Michaela Staudingera, pri ktorom sa svetové strany zakomponujú do ružice expozícií, šetrí miesto a vyzerá rovnako dobre.

Tirolsko nahradí dosiaľ používaný trojrohý symbol pre výškovú závislosť lavínového nebezpečenstva od roku 2007/2008 nasledujúcim symbolom (používaným už druhými lavínovými službami): (eventuálne by sa tento symbol stal štandardom?)

3.sekcia – Harmonizácia lavínových bulletínov a lavínového nebezpečenstva

Ikony z Kanady: Sú už tri roky v používaní (TV, časopisy, noviny, atď.) s pozitívnou skúsenosťou

stupeň ohrozenia 1 a 2

stupeň ohrozenia 3

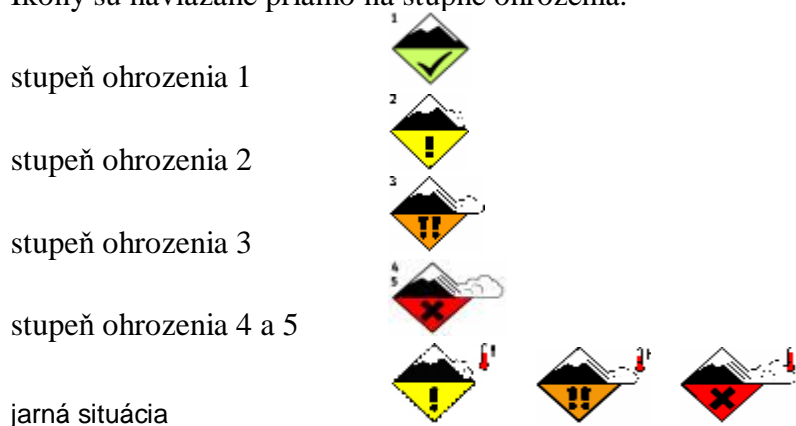

stupeň ohrozenia 4 a 5

Ikony zo Švajčiarska: Nakoľko sa vo Švajčiarsku, ako aj v iných európskych zemiach vyskytuje viac smrteľných úrazov pri stupni ohrozenia 2, nie je optimálne riešenie ako

v Kanade. Preto Švajčiarsko vyvinulo nové ikony, ktoré budú testované v zime 2007/08. Ikony sú naviazané priamo na stupne ohrozenia.

Diskusia o ikonách:

Rozdiely v počte smrteľných úrazov pri stupni 2 a 3 medzi Európou a Kanadou treba hľadať v rozdielnych prognózach:

(ISSW 2006, http://www.avalanche.org/~nac/NAC/techPages/articles/06_ISSW_Greene_etal.pdf).

Všeobecne sa švajčiarske ikony pre Európu privítali, aj preto, lebo sú viazané na stupne ohrozenia. Na mape stupňov ohrozenia je príliš veľa farieb. Stačili by len farebné ikony.

Záver o ikonách:

Švajčiarko otestuje ikony v zime 2007/08 s možným cieľom ich použitia v Európe. Ikony sa môžu testovať aj v iných lavínových službách. Pracovná skupina ich po zime 2007/08 zhodnotí a rozhodne o ďalšom postupe.

Diskusia o stupnici lavínového nebezpečenstva:

Kanadské vyjadrenia k určeniu lavínového nebezpečenstva sa v Európe akceptujú a budú sa ďalej sledovať. Ale v Európe zostáva pre určenie lavínového nebezpečenstva smerodajná Bavorská matrica. Víta sa paralelný vývoj (Európa/Kanada), ktorý môže byť obojstranne užitočný.

Diskusia o stupni „podstatný, zvýšený“ > „stupeň 3“:

Vnímanie stupňa 3 sa dá ovplyvniť vzdelávaním a komunikáciou. Stupeň 3 by sa predovšetkým v turistických oblastiach nemal zverejňovať ako „stredný“ stupeň. Ak neberieme do úvahy stupeň 5, ktorý je v turistických oblastiach sotva smerodajný, nachádza sa v nebezpečnejšej polovici stupnice. Ikony môžu prispieť k jeho lepšej vnímateľnosti.

4.sekcia - Harmonizácia stupňov lavínového nebezpečenstva

Záver:

Nasledujúce príklady boli všetkými prítomnými akceptované:

- stupeň ohrozenia 1 (Mauro Valt)
- stupeň ohrozenia 2 (Bernhard Zenke)
- stupeň ohrozenia 4 (Thomas Stucki)
- stupeň ohrozenia 5 (Patrick Nairz)

Nasledujúce príklady boli postavená späť:

- stupeň ohrozenia 3 (Thomas Stucki)
- stupeň ohrozenia 4 (Cécile Coleou)

- stupeň ohrozenia 3 jarná situácia (Christoph Oberschmied)

Ďalšie príklady budú postupne spracované pracovnou skupinou v jasne definovanej štruktúre.

Diskusia:

Predovšetkým stupeň 3 a 4 potrebujú ešte prediskutovať. Pochopenie je tu ešte rozdielne. Boli prediskutované nasledujúce body:

- stupeň 4: spravidla sú postihnuté všetky polohy svahov (názor Bavorska) <-> expozície sú často jasne vymedzené (názor Švajčiarska s Južného Tirolska). Podľa ich názoru je rozhodujúci počet nebezpečných miest a nie ich rozšírenie. Práve tak sú pri stupni 3 nebezpečné miesta možné vo všetkých expozíciách.
- Stupeň 4: je možný aj bez markantnej aktivity spontánnych lavín, predovšetkým veľmi vysokou náchylosťou na uvoľnenie lavín (názor Francúzska) <-> stupeň 4 by mal byť spojený s „určitou“ aktivitou spontánnych lavín (názor Švajčiarska, Tirolska). Švajčiarsko uvádza v popise stupňa nebezpečenstva v kolonke „Dôsledky pre dopravné cesty a osídlenia/odporúčanie“ pri stupni 4 nasledujúce: „Exponované časti vo väčšine ohrozené. Tu sa odporúčajú bezpečnostné opatrenia“. To implikuje „určitú“ aktivitu spontánnych lavín.

5.sekcia – Lavínové bulletíny, kontakty s užívateľmi správ, prevencia

Slovník: V tomto roku sa rozšíri o 30 pojmov. Slovník je krokom ku zjednoteniu. Fotografie v slovníku sú verejné a môžu sa ďalej používať.

Tel'fón 187(Švajčiarsko): Počty volaní prudko klesli – potreba prejednávania. Prechod na nové technológie s rozšírenou grafickou podporou audiovizuálnych informácií a rozšírenie sortimentu (MMS, SMS služby) .

Whiterisk: Predstavenie CD, ktoré je k dispozícii v nemčine, francúzštine a angličtine (spracováva sa taliančina).

Diskusia k Telefónu 187:

Prijala sa myšlienka jedného európskeho čísla pre lavínové nebezpečenstvo (prípadne prírodné ohrozenia) a bola kladne vyhodnotená. V Tirolsku je rovnaký problém s klesajúcim počtom volaní. Pracovná skupina by ho mala zapracovať do projektu. P.Nairz (Tirolsko) a Th.Stucki zistia technické možnosti.

Ďalšie návrhy:

Heslo chránená časť webstránky lavínových služieb s novinkami a informáciami (Rudi Mair).

6.sekcia – Informačné systémy a nové technológie

MetGIS, Spreizhofer: Meteomodel s geografickými informáciami s vysokým rozlíšením. Verifikácia meteorodát je obtiažna, lebo meracia sieť nie je dostatočne hustá. Náklady na model je treba posudzovať individuálne.

Sieť automatických meteorologických staníc Slovensko, Poľsko: Projekt EU na výstavbu meracej siete s 15 stanicami. V súčasnosti sa riešia problémy s vlastníkmi pozemkov a meracími prístrojmi.

XML-File: Jednotný XML-File lavínových správ a príp.ďalších dát by bol veľmi žel'ateľný pre zjednodušenie výmeny dát. Lavínová služba Tirolska sleduje ďalší vývoj.

Snowprofiler: Je to internetový program snehových profilov na základnej banke dát. Kontakty pre záujemcov: Hans-Jürg Etter (etter@slf.ch), Lukas Dürr (duerr@slf.ch), Jakob Rhyner (jrhyner@slf.ch).

Avalanche Safety Program: Vid' prezentáciu.

FP7 research project: EU-Projekt môže obsahovať rôzne práce európskych lavínových služieb. Hľadajú sa ešte asociovaní partneri, kontakt Jakob Rhyner (jrhyner@slf.ch)

Snow PAD: Zadávanie snehových profilov cez mobilné prístroje. Vid' prezentácia.

7.sekcia – Nové technológie, sumarizácia a budúce témy.

Newest Technologies in Tyrol: Referent Patrick Nairz predstavil početné novinky lavínovej služby Tirolska. Buletín bol v posledných rokoch niekoľko krát zmenený podľa návrhov pracovnej skupiny len s pozitívnymi ohlasmi.

Dalšie produkty:

- rôzne mapy z dát automatických staníc
- dáta z automatických staníc sú ďalej prednesené záujemcom
- mapy sklonov
- mobilné telefóny pre lavínové komisie na rozšírenie dodatočných a dôležitých informácií
- chránená časť webstránky pre lavínové komisie, na ktorej sú registrované prístupy

Medzinárodná klasifikácia snehu (ISC): Referent Thomas Stucki predstavil novinky: symbol – skratka – abecedno-numerický kód; podskupiny podľa procesu vývoja. Návrh ISC bude k dispozícii na webstránke EAWS. Pripomienky prosím na Charlesa Fierz: fierz@slf.ch

Modelle Météofrance: Referentka Cecile Coleou ukázala najnovší vývoj modelov vo Francúzsku. Modely Safran, Crocus a Mepra umožňujú analýzu meteodát, modelový výpočet pre snehovú pokrývku a určenie stupňa ohrozenia. Boli vydané nové modelové výpočty (snehové profily) pre rôzne výškové polohy a expozície. Majú za sebou prvé zimné testy. Prognostici si musia na modely ešte zvykať; pripomienky prognostikov sú pozitívne.

Sumár: Jacques Rhyner najdôležitejšie body.

Záver:

- grafické znázornenie v buletínoch: výšková poloha, expozícia a denný časový vývoj (šípkou alebo dvoma mapami) sa musí graficky znázorniť.
- „ikony pre začiatočníkov – greenhornov“: budú sa testovať v zime vo Švajčiarsku, skúsenosti budú odovzdané pracovnej skupine. Ikony sú k dispozícii všetkým lavínovým službám.
- Štandardizácia a harmonizácia: pracovná skupina sleduje vývoj v Kanade.
- Zrozumiteľnosť „podstatný, zvýšený“: vychádzať z toho, že pre turistickú oblasť sú relevantné len stupne 1 až 4 zo stupnice ohrozenia, „podstatný“ je v hornej polovici: bez potreby ďalšieho prejednávania

- Príklady stupňov ohrozenia: nasledujúce príklady boli všetkými prítomnými akceptované:
 - stupeň ohrozenia 1 (Mauro Valt)
 - stupeň ohrozenia 2 (Bernhard Zenke)
 - stupeň ohrozenia 4 (Thomas Stucki)
 - stupeň ohrozenia 5 (Patrick Nairz)
 - ďalšie príklady budú postupne spracované podľa jasne definovanej štruktúry. Predovšetkým stupeň 3, prechod od stupňa 4 k 5 -> pracovná skupina
- rozšíriť klasifikáciu lavín o veľkosť 5 (podľa kanadskej stupnice)? -> pracovná skupina
- mala by sa zriadiť heslom chránená časť webstránky európskych lavínových služieb.
 - Obsah:
 - decided issues (prijaté vydania)
 - guidelines (smernice)
 - law issues (právne vydania)
 - forum
 - projects (projekty)
- európske tel. číslo pre prírodné ohrozenia (lavínové nebezpečenstvo) -> pracovná skupina
- požiadavky nových lavínových služieb (viď príloha)
- Rudi Mair z LWD Tirol navrhol Innsbruck ako miesto budúceho konania 15.kongresu Asociácie Európskych Lavínových Služieb, čo prítomní akceptovali

Návrhy:

Ďalšie príklady stupňov ohrozenia, ktoré treba ešte prepracovať, by sa mali vybrať na 2-dňovom stretnutí pracovnej skupiny. Všeobecne treba ešte viac rôznych príkladov.

PRÍLOHA:

Neskrátené požiadavky menších lavínových služieb na EAWS, prednesené Jánom Peťom.

Requests of small and new avalanche services to the working group of EAWS **Požiadavky menších a nových lavínových služieb na pracovnú skupinu Asociácie európskych lavínových služieb**

1/ Requests on automatic stations of avalanche service (kind of sensors, measurement frequency, data transmission, localisation of stations, etc.)

1/Požiadavky na automatické stanice lavínových služieb (druhy snímačov, frekvencia meraní, prenos dát, podmienky lokalizácie stanice a iné).

2/ Requests on observation stations of avalanche service (kind of observations, frequency etc.)

2/Požiadavky na pozorovacie stanice lavínových služieb, obsadené pozorovateľom (druhy pozorovaní, frekvencia pozorovaní a pod.)

3/ Requests on stable snow-profile places and on measurements of snow profiles on leaning slopes (dimensions of stations, orientation /exposition, methodology of measurement –

hammer-probe, hand-profile, unification the methodology of snow stability on the slopes – slide block test, slide wedge test, compression test, K.O. test, norwegian method, etc.)

3/Požiadavky na stabilné snehomerné plôšky a merania snehových profilov na sklonených svahoch (rozmery plôšky, orientácia voči svetovým stranám, metodika meraní – kladivová sonda, ručný profil, zjednotenie metodiky určenia stability snehovej pokrývky na svahu – zosuvné bloky, zosuvný klin, kompresný test, K.O.test, Nórska metóda a pod.).

4/ Unification the methodology of measurements and observations, multilingual software development, exchange an experiencies on avalanche courses organised by EAWS countries

4/Zjednotenie metodiky meraní a pozorovaní, vývoj spoločného viacjazyčného softvéru, výmena skúseností fromou účasť na lavínových kurzoch jednotlivých členských zemí AELS.

5/ Summarisation the directives in various countries about blasting avalanches and avalanche defenses.

5/Sumarizácia smerníc v jednotlivých krajinách ohľadne odstrelov lavín a protilavínových zábran.

6/ Juridical instructions (laws, edicts, etc.) about avalanche accidents, tragedies, damages.

6/Právne predpisy (zákony, vyhlášky, nariadenia) ohľadne lavínových nehôd, nešťastí, tragédií a materiálnych škôd, spôsobených lavínami.

7/ Continuous filling-up the multilingual avalanche vocabulary with special terms and definitions.

7/Stále dopĺňanie mnohojazyčného lavínového slovníka odbornými pojmami a definíciami.

V Jasnej, 28.5.07

Zapísal: Ing.Ján Peťo, náčelník HZS-SLP